

Kommunistisk Arbejderpartis
uddannelsesblad nr. 1/1980 ISSN 0106-5637

HVAD MÅ DER GØRES

Erling Olsen i huslejeaktion

□□ Huslejeaktioner er af det onde. Huslejeaktioner skal stoppes, så den socialdemokratiske krisepolitik kan glide glat igennem på boligområdet. Boligminister Erling Olsen synes nu at have fundet midlet.

»Nej til huslejestigninger« og »Forsvar levevilkårene«. Under de paroler har de uddannelsessøgende på kollegierne de senere år opnået resultater i kampen mod krisepolitikken.

Store huslejestigninger er blevet kæmpet væk gennem boykotaktioner på kollegierne, hvor huslejerne ellers er høje nok endda, når de ses i forhold til de uddannelsessøgendes ringe indtægter.

Kollegianerne har etableret kollektive huslejeboykotter og på landsplan har man organiseret Kollegianernes Landsudvalg til at koordinere kampen mod huslejestigningerne.

Aktionerne har været rettet mod de stigninger der opstår når de statslige støtteordninger trappes ned som led i krisepolitikken. Over en kort årrække skal støtten nedbringes, så man lander på den såkaldte omkostningsbestemte husleje, som vil betyde årlige huslejestigninger på mellem 10 og 20%.

På flere kollegier forberedes aktioner mod de kommende stigninger, og nogle kollegier har længe været ude i boykot.

Erling Olsens felttog

Derfor har boligminister Erling Olsen på den socialdemokratiske regerings vegne

bebudet et lovforslag i folkettingen, som skal tvinge lejere i almenbygninger til ikke at gå i huslejeaktion. Forslaget indebærer, at overfor kollegianerne, der boykotter huslejeindbetalingerne »som led i en fælles optræden«, kan boligministeren »pålægge Statens Uddannelsesstøtte at standse udbetaling af tildelte stipendier og at give meddelelse til vedkommende pengeinstitut om, at statsgaranti for studielån bortfalder for udbetalinger, der sker efter meddelelsens modtagelse«.

Endvidere åbner lovforslaget op for at boligministeriet kan inddrive huslejen ved at tilbageholde lejerens/kollegianerens løn hos arbejdsgiveren. Dette åbner yderligere op for at arbejdsgiveren kan registrere om folk er politisk aktive på boligområdet. Vejen til politisk fyring er ikke lang.

Der er yderligere den finte, at boligministeren lægger op til, at det for almindelige lejere »kun« er det skyldige beløb der holdes tilbage fra lønnen, mens det for de uddannelsessøgende er hele SU'en, hele banklånet plus den del af lønnen som svarer til det skyldige beløb, hvis man har erhvervsarbejde. Kort sagt fratages de uddannelsessøgende umiddelbart enhver overlevelsesmulighed, hvis de beslutter sig til at gå ud i kollektiv huslejeboykot.

Lovforslaget rummer ret så uhyggelige perspektiver i retning af politisk registrering og disciplinering.

Forsvar boykotvåbnet
Boykotaktionerne har vist at

Fra demonstrationen den 26. februar mod Erling Olsens anti-huslejeboykot felttog.

de står i vejen for krisepolitikens smertefri gennemslag og derfor skal de stoppes.

De åbent borgerlige partier skriger på at mere politi skal sættes ind mod de aktionerende lejere. Men denne direkte repression skaber for nemt mere sympati for de aktionerende.

Her må man medgive at Socialdemokratiet er langt mere fiffige og effektive til at føre krisepolitik. Erling Olsen har delvist kunnet gøre sig »populær« ved at sige at han skam da ikke vil bruge politi med hunde for at tvinge huslejen ud af de aktionerende. Hans metoder er som jernnæven i fløjshandske. Ved at ramme

folk så hårdt på pengepungen inden de går i aktion er der lagt en effektiv løkke om halsen på de planlagte huslejeboykot-aktioner rundt omkring på kollegierne. Folks mulighed for at forsvare sig mod huslejestigningerne er væk. Og når stigningerne kommer er kollegieboligerne snart så dyre, at de færreste uddannelsessøgende har råd til at bo i dem.

Bekæmp lovforslaget

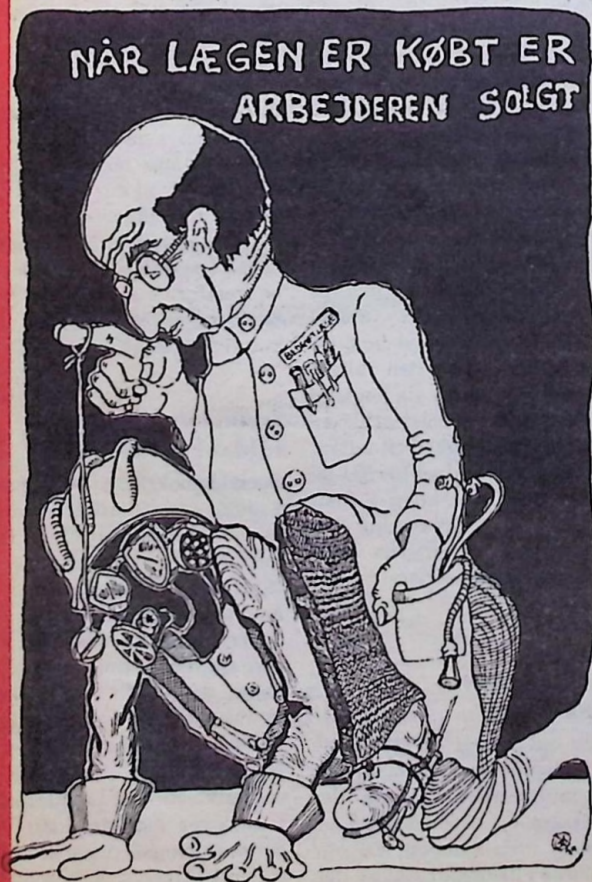
Derfor er det vigtigt at der bliver rejst en omfattende modstand mod lovforslaget inden det bliver vedtaget. Indholdet og konsekvenserne af lovforslaget må tages op til

diskussion på hvert et kollegiekøkken og på uddannelsesstederne, og der må skabes en offentlig opinion mod forslaget. En god begyndelse er gjort med samarbejdet mellem de uddannelsessøgendes organisationer DSF, DUS, Studenterrådet på Københavns Universitet, LLO's lokalafdeling i Albertslund, nogle af højrentebyggerierne og sidst men ikke mindst Kollegianernes Landsudvalg. Samarbejdet har indtil videre resulteret i en demonstration der blev afholdt den 26. februar.

Videre aktioner må diskuteres i kampen mod dette uholdbare overgreb.

Hvis bedriftslæge er du?

Læs side 3

Interview

**Solidaritet
med den polske
opposition**

Midtersiderne

Læs side 6

VÆLG SIDE

I en løbeseddel med hovedparolen »Forsvar den afghanske revolution« skriver DKU og KommS i fællesskab: »Støtter du Afghanistans revolution og Sovjetunionens solidariske håndsrækning til folket eller støtter du den amerikanske imperialisme, kold krig og oprustning? Sådan og ikke på nogen anden måde stiller spørgsmålene sig i Afghanistan!«

Er det de to eneste valgmuligheder?

Hvad nu hvis man mener, at *begge* de to supermagter, Sovjetunionen og USA, er imperialistiske?

Hvis man nu mener, at der ikke er nogen forskel på det, som USA lavede og laver i Sydøstasien, Korea, Chile, Den dominikanske Republik og det, som Sovjetunionen lavede og laver i Tjekkosllovakiet, Afghanistan, Kampuchea og Eritrea?

Hvis man nu mener, at det, der driver de to supermagter til at lave disse ting, er deres forsøg på — i indbyrdes konkurrence — at opnå herredømmet i verden, at underlægge sig alle andre lande i verden?

Og hvis man mener, at svaret på denne kamp om verdensherredømmet er nationernes kamp for national selvbestemmelse og selvstændighed, og at denne nationale selvbestemmelse er en grundlæggende forudsætning for, at der kan udvikle sig et reelt demokrati og et socialistisk samfund?

Det mener KAP! Derfor er valget for os et helt tredje. Vi vælger nationernes selvstændighed. Og vi vælger kampen mod *begge* supermagter. Dermed vælger vi muligheden for, at det afghanske folks flertal frit, demokratisk og uden indblanding fra andre lande kan beslutte sig til, hvilken samfundsform de ønsker. Vi har så meget tillid til det afghanske folk og socialismens rolle i historien, at vi er sikre på, at i sidste ende vil valget falde på opbygningen af et afghansk samfund uden udbytning og undertrykkelse, også religiøs — et socialistisk Afghanistan.

Men holdningen til Sovjets aggressive engagement fra det sydlige Afrika til Sydøstasien og fra Den arabiske Halvø til Svalbard er også et spørgsmål om kampen mod en ny verdenskrig.

De to supermagters kamp om at opnå verdensherredømme truer med at udløse en krig mellem Sovjet og USA. Særligt når den ene supermagt gør fremstød og inddrager nye områder under sit herredømme. Med invasionen i Afghanistan er faren for en verdensomspændende konfrontation kraftigt øget.

De åbent borgerlige partier i Danmark siger, at enten støtter man USA, eller også er man pro-sovjetisk. DKU og KommS siger det samme, blot til Sovjets fordel. Men med *begge* standpunkter støtter man den ene af de to magter.

Overfor disse to lige farlige standpunkter siger KAP: Der må arbejdes på opbygningen af en verdensomspændende front mod *begge* supermagters undertrykkelse og krigstrusler. Den tredje verdens lande og folk er kernen i en sådan bevægelse. Den alliancefri bevægelses oprindelige principper og de islamiske landes nylige afstandtagen fra både den sovjetiske invasion i Afghanistan og USA's forsøg på indblanding og opnåelse af nye militære positioner i området er udtryk for dette »tredie standpunkt«.

Også i landene i den anden verden, herunder Danmark, må der arbejdes på at forsvare landenes ret til national selvbestemmelse.

Findes der kun de to valgmuligheder, ja så er verden sikker på at blive kastet ud i krigen.

Og Sovjets nylige invasion af Afghanistan har med ét slag revet sløret af den megen snak om fred og afspænding som de primære hensigter i sovjetisk udenrigspolitik. Fredssnakken dækker over hidsig oprustning hos og heftig rivalisering mellem de to supermagter. Parallelt til Chamberlains proklamation i 30'erne om »fred i vor tid« falder lige for.

I Danmark er kampen mod de to supermagter og deres krigstrusler en kamp for at få Danmark ud af NATO og for en alliancefri udenrigspolitik. Det er en kamp for at vinde solidaritet i den danske befolkning med de undertrykte og truede folk, blandt andet i Afghanistan.

Og lige som der i 60'erne blev rejst en verdensomspændende modstand mod supermagten USA's krig i Vietnam, må der i 80'erne rejses en lige så omfattende modstand mod supermagten Sovjets lige så grove overgreb på mindre lande.

I den forbindelse må der blandt de uddannelsessøgende rejses protester imod, at nogle af organisationerne er medlem af eller støtter diverse venskabsforeninger med Sovjet og lydregimerne i Cuba og Vietnam, som gør lakajtjeneste i Afrika og Kampuchea.

I 60'erne ville vel heller ingen have drømt om at de uddannelsessøgende skulle være medlemmer af en venskabsforening med USA?

Red.

Læs også artiklen om Afghanistan side 6.

SU-træf i april?

□□ SU-kampen træder død-vande. En del SU-grupper er sygnet hen, nogle SU-aktivister er faldet fra. Store dele af de uddannelsessøgende er præget af håbløshed i forhold til de økonomiske problemer og hvad der kan gøres ved dem.

Problemerne med hvordan man kommer helskindet gennem uddannelsesforløbet med næsten ingen penge, stigende gæld og øgede udgifter til mad, bolig, tøj og bøger er vokset studenterbevægelsen over hovedet. De økonomiske vanskeligheder sammenholdt med adgangsbeholdningen, indholdsmæssige opstramninger, karakter- og eksamensræs jager folk ud af uddannelsessystemet. Mulighederne for at studere kritisk eller være studenterpolitisk aktive forsvinder i det hektiske ræs for at tjene penge ved hvervsarbejde, ofte på de værste tidspunkter af døgnet. Er man oven i købet så uheldig at få børn, er man næsten solgt til stanglakrids; man kan så gisne om, hvorfor de uddannelsessøgende ikke i et spontant udbrud af raseri har kastet sig ud i omfattende radikale aktioner? For der er *ingen* andre befolkningsgrupper i dette land, der så stiltiende ville affinde sig med de levevilkår, man byder de uddannelsessøgende.

Ja, indtil videre har vi reageret ved at forsvinde lige så stille ud af uddannelsen med et kæmpenederlag i baglommen eller ved hver især at fægte os vej med endnu mere erhvervsarbejde.

Lyspunkter

Men midt i mørket og alle elendighederne er der grund til at pege på de lyspunkter, der trods alt har været i kampen mod forringelsen af levevilkårene. Kollegianerne har vundet sejre ved at gå i huslejeboykot og SU-kampen har taget nogle skridt i den rigtige retning med »spis billigt«-aktionerne og teltlejren i Århus. Det var kollektive aktiver sat i værk ud fra en forståelse for at de ikke i sig selv ville indfri kravene, men at de måtte ses som optrapning henimod en landsdækkende konfrontationskamp.

Dette perspektiv må fastholdes i kommende SU-aktiviteter, der samtidig må indeholde elementer, der rustar de

uddannelsessøgende til at gå ud i direkte kampe for kravene. Elementerne heri er en øget politisk forståelse for SU-kampens placering og en stærkere organisering med mange SU-grupper, samt at der bredt i studenterbevægelsen er vilje til at tage de omkostninger, der vil være forbundet med at gå ud i en langvarig aktion.

Grundlaget for at gå ud i en konfrontationskamp er ikke til stede endnu, og det er urealistisk at regne med at det opstår her i foråret.

SU-træf

Et godt initiativ i den øjeblikkelige situation ville være at afholde et SU-træf i april måned i København, Århus, Ålborg og Odense. Det går ud på at afholde 3 dages undervisningsboykot på flest mulige uddannelsessteder landet over på de samme dage og med stort set samme forløb, hvor der på dagene sikres passende blanding af diskussion, aktion, kulturelt og socialt samvær. I Århus har man diskuteret at gå mellem forskellige uddannelsessteder og samme tanke ligger til grund for et forslag fra RUC, som går ind for en firestjernet march.

For at forberede SU-træffene må DSF og DUS presses til at tage initiativ til, at der snarest muligt afholdes åbne regionale SU-aktivistmøder, som skal planlægge SU-træffenes konkrete udformning ud fra de lokale forhold.

Topstyret

splittelsesforsøg

I nogle af DUS-organisationernes ledelser har man taget ideen om SU-træf til sig i en omklamring, der er så »kærlig«, at den oprindelige ide med SU-træffene fuldstændig går fløjten. Dels er det foreslåede arrangement helt topstyret, dels er uddannelsesstederne *ikke* blevet inddraget i diskussionen og planlægningen, dels skal arrangementet foregå *allerede* den 8.-10. marts, og dels vil det sikkert højst kunne blive i København.

Der er alle tegn til, at ideen om SU-træf i denne DKP-udgave bliver en fuser.

Muligheder og

problemer i SU-træf

Det er vigtigt at SU-træffene kommer til at foregå på tværs af uddannelses- og fagskel. Det åbner op for at se levevil-

fortsættes side 7

Bankerot?

Gælds fængslet venter færdiguddannede

□□ De uddannelsessøgendes gæld til bankerne stiger og stiger. Flere og flere kan ikke overholde tilbagebetalingsfristerne. Udsigterne for nybagte akademikere er at deres rådighedsbeløb bliver mindre en gennemsnittet for en faglært arbejder - ikke bare det første år, men i 10 til 15 år.

25.000 uddannelsessøgende skylder idag over 50.000 kr. hver til bankerne. Og tallet stiger. I løbet af få år vil en studiegæld på 100.000 kr. og derved være yderst almindelig. For de færdiguddannede kandidater fra Københavns Universitet 1978 er den gennemsnitlige studiegæld 56.736 kr. Heraf er kun 10.000 kr. rentefri statslån fra før banklånordningens indførelse, mens 46.000 kr. stammer fra banklåneordningen, som hovedsageligt er lånt fra 1974 og fremover.

Gennemsnitsgæld: 100.000 kr.?

Derfor og på baggrund af tal, der er kommet frem i en rapport fra Statens Uddannelsesstøtte, kan man godt regne med at gennemsnitsgælden inden længe kommer op omkring 100.000 kr. En gæld i den størrelse skal betales til-

bage med ca. 1500 kr. om måneden i 10 år. Når dette sammenholdes med at begyndelseslønnen for en akademiker ligger mellem 90 og 100.000 kr., og at lønstigningen for akademikere ansat indenfor det offentlige er stagnerende, står det klart, at snakken om de lønmæssigt privilegerede akademikere er en myte.

Bankerot

Flere og flere kan ikke betale af på gælden og staten må træde til som kautionist. I 1979 har staten indfriet 68 mill. og for 1983 regner Statens Uddannelsesstøtte med at tallet bliver 300 mill. Disse penge inddriver staten dog igen fra den nybagte kandidat, blot på noget lempeligere vilkår.

Rentefri statslån nu?

Men det, at staten må indfri

stadigt stigende beløb er ikke noget argument for, at det næsten ikke vil være nogen merudgift for staten at afskaffe banklånordningen og indføre statslån, der er rentefri i studietiden. Staten får jo de udlagte penge ind igen. Så vidt vi kan regne ud fra rapporten fra Statens Uddannelsesstøtte vil en nyordning være en udgift på ca. 500 mill. årligt, hvis ordningen ændres for fremtidige lån. Hertil kommer, at flere vil benytte ordningen, hvis den bliver mere fordelagtig, og endelig at staten årligt skal stille en milliard til rådighed til udlån. Det samlede budget for SU-legaterne er idag knap 1 mia. årligt. En omlægning af banklåneordningen drejer sig altså ikke om pebernødder.

Kravene må diskuteres

Selv om kravet er stort, må det alligevel overvejes, om der er mulighed for at få det igennem og dermed opnå en delsejr i SU-kampen. En sejr vil lunde i pengepungen og den vil betyde noget positivt for

mulighederne for fortsat kamp.

Mange partier har i valgkampen udtalt sig positivt om en nyordning (men det kan selvfølgelig være valgfæsk). Ældre studerende og færdiguddannede, som for øjeblikket er svære at få med i SU-aktiviteter vil være motiverede for at gøre en indsats for at få låneordningen ændret, navnlig hvis det kræves med tilbagevirkende kraft. I befolkningen er der en bred opinion imod banklånordningen.

Disse faktorer forbedrer mulighederne for at få lavet ordningen om. Men det er svært at sige noget endegyldigt om, hvad der skal til for at lave ordningen om, og om det er klogt at prøve at gøre noget særskilt ved banklåneordningen fremfor de andre SU-krav. KAP opfordrer til, at det diskuteres mere grundigt.

Indexlån - fra asken i ilden!

Socialdemokratiet vil have banklåneordningen afskaffet til fordel for en indexlånordning. Det indebærer, at det lånte beløb såvel som gælden reguleres op mod pristallets udvikling. Indexreguleringen adskiller sig ikke fra renteordningen i bankerne, dog er der den forskel, at indexet *ikke* — som renterne — kan trækkes fra i skat. Derved bliver indexlånene endnu værre end banklåneordningen. I aktioner mod banklån må der derfor også tages afstand fra indexlånene. Ellers kommer vi blot fra asken i ilden.

Bedriftslæge — hvis er du?

☐ ☐ Rationaliseringer, arbejdsintensivering, nye teknikker og nye stoffer i produktionen i løbet af 60'erne og 70'erne var baggrunden for de fagkritiske rapporter og den megen debat om arbejdsmiljø. Debatten og aktionerne mod dårligt arbejdsmiljø har ført til, at der er kommet mere arbejdsmedicinsk forskning, og at der er vedtaget en lov om bedriftssundhedstjeneste. Men hvem er det til fordel for?

Flere virksomheder har allerede på eget initiativ indført bedriftslægeordninger inden for loven om bedriftssundhedstjeneste er trådt i kraft. Disse læger fungerer altså ikke helt efter de samme retningslinjer, som de lovbefalede bedriftslæger kommer til. Alligevel kan det være nyttigt at se på nogle af de bedriftssundhedstjenester, der allerede fungerer. Vi vil derfor beskæftige os en lille smule med bedriftssundhedstjenesten på Novo og på B&W.

Spørgeskema inden ansættelse

Herunder er afbilledet dele af det spørgeskema, som Novo beder alle, der søger arbejde på Novo om at udfylde. Derudover skal de så bl.a. igennem en lungefunktionsprøve, stetoskopi af hjerte og lunger, blodtryksmåling, undersøgelse af urin for sukker og protein og allergitest før der bliver taget stilling til ansættelse. Det andet afbildede papir er et aftryk af det skema, som bedriftslægen på B&W sender til ledelsen efter at have undersøgt arbejderen.

Ved første øjekast virker skemaerne meget tilforladelige. Som om de kunne hjælpe både firmaet og den ansatte med at finde et arbejde, som

vedkommende kan klare. Men så lad os lige tage et øjekast mere . . .

Frasortering af svage

Hvorfor vil firmæet vide, om man har været hospitalsindlagt, og hvor længe man har været syg? Hvorfor vil de vide, om man har sukkersyge, hjertesygdomme eller uregelmæssig menstruation?

Mon ikke det er, fordi de frygter at ansætte en arbejdskraft, de kan risikere at skulle betale sygedagpenge til? Ligner det ikke slet og ret en almen helbreds-vurdering, som lægen kan lave af arbejdskraften og derigennem råde arbejdsgiveren til, hvilke arbejdere, der er værd at investere i og hvilke han gør klogt i slet ikke at ansætte. Skemaudfyldelsen kan bruges imod ansøgere, og hvis man virkelig er interesseret i ansættelse, gør man klogest i at nægte, at man nogen sinde har fejlet noget som helst. I denne situation har ansøgeren bedriftslæge imod sig idet bedriftslægen kan afsløre skavanker, som vedkommende prøver at skjule. Dermed kan lægen indirekte medvirke til, at arbejderen ikke får ansættelse.

Allergiforebyggelse?

Et andet uhyggeligt aspekt ved skemaet er, at NOVO bevidst udsøger sig folk, som de tror kan tåle det dårlige arbejdsmiljø, først og fremmest de mange allergifremkaldende stoffer der findes på NOVO. De arbejdere, der har allergi eller er i familie med allergikere bliver slet ikke ansat. Det løber op på 25 %, der bliver afvist på denne baggrund. Alligevel udvikler 20 % af de ansatte allergi!!!

Individuel følsomhed

Desværre er det ved at blive mere og mere udbredt indenfor arbejdsmiljøforskningen at prøve at sortere de arbejdere ud, der ikke har helbred til at klare det farlige arbejdsmiljø, fremfor at skærpe kravene til sikkerheden. Således planlægges det i uddannelsen af fremtidige bedriftslæger at opprioritere udforskningen af den såkaldte »individuelle følsomhed«, altså undersøgelsen af, hvilke arbejdere, der kan tåle farlige påvirkninger uden at tage væsentlig skade. Det er altså *arbejderne*, der skal frasorteres – ikke de farlige påvirkninger.

Epoxi- og skæreolieallergi

Et eksempel er, at det i arbejdstilsynets bekendtgørelse om epoxy er blevet forbudt allergikere at arbejde med epoxy, fordi epoxy bevisligt har været årsag til allergi. I stedet for at forhindre, at stadig nye arbejdere udvikler epoxyallergi, fjerner man blot de arbejdere, man formoder, er mest udsatte for at udvikle allergi.

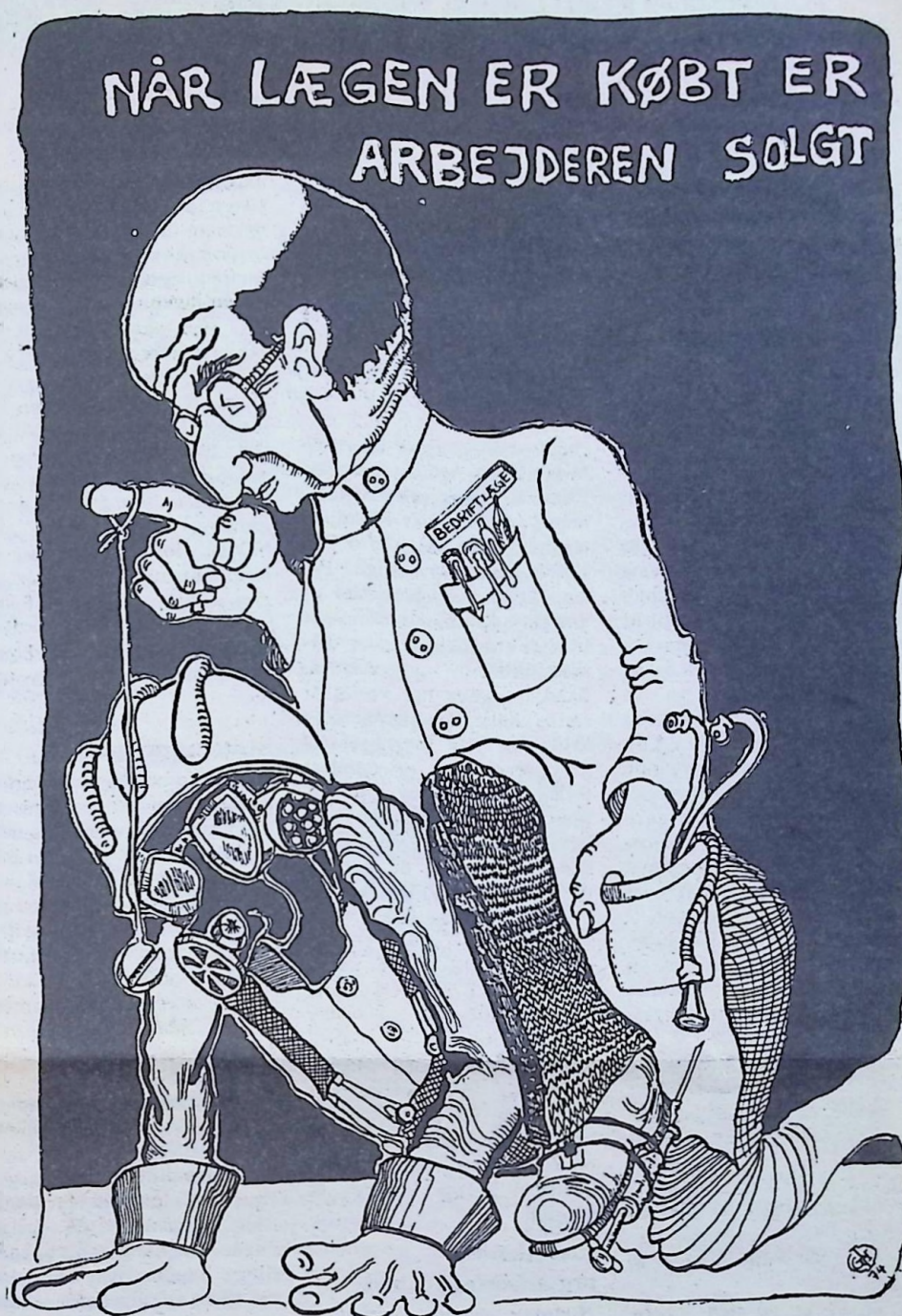
I Sverige planlægger man, at alle, der har allergi eller er i familie med allergikere ikke kan få arbejde i metalindustrien, hvor der anvendes mange allergifremkaldende skæreoli-er.

Rødhåret og fregnet. . .

På eksperimentbordet ligger endnu et forsøg på at finde frem til de arbejdere, der er mest disponerede for at blive støjskadede. Foreløbigt har man fundet frem til, at rødhårede med blå øjne og fast hornhinde (kan måles) er de mest udsatte. Hvis man er sådan én kan man godt regne med, at man i fremtiden vil få svært ved at få arbejde i en støjende virksomhed.

Ligeledes har man fundet frem til at folk, der har et bestemt enzym (alfa-1-antitrypsin) er mindre disponerede for at blive syge af svejsning end folk, der ikke har dette enzym.

Det kan synes paradoksalt, at man bruger så megen tid og så mange kræfter på at finde ud af, hvem der bliver først syge af en farlig påvirkning. Lige så klart som det er, at nogen bliver syge før andre, lige så klart er det, at en skadelig påvirkning er skadelig for alle, selv om nogle nødvendigvis må være de første til at blive syge.

Uhyggelige perspektiver

Perspektiverne i den officielle arbejdsmedicin for tiden er at forskningen i stigende omfang vil koncentrere sig om at finde frem til hvilke egenskaber, arbejderne skal have for at kunne tåle en hvilken som helst skadelig påvirkning. Perspektiverne for bedriftslægeordningen er, at bedriftslægen med eller mod sin vilje bliver personalechefens forlængede arm i ansættelsen af nye arbejdere.

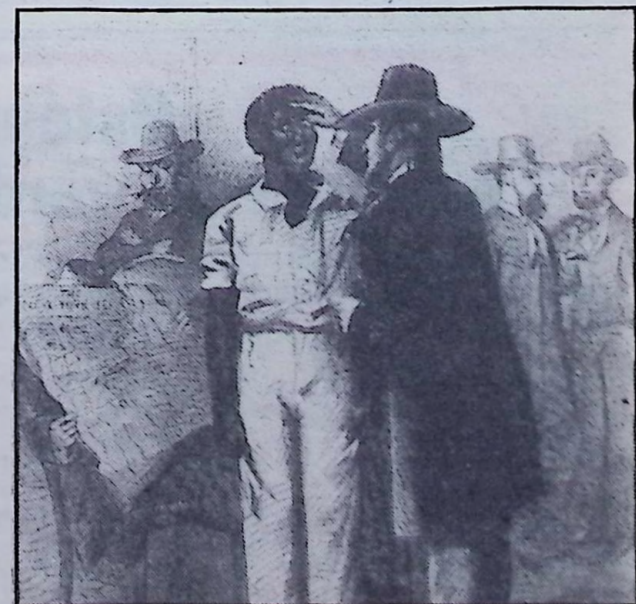
Hvad kan man gøre?

Som bedriftslægernes ansættelsesforhold er idag, er lægerne i lommen på arbejdsgiverne. Hvis lægen på NOVO nægtede at lave helbredsundersøgelser blev han fyret, med mindre han havde en meget stærk opbakning blandt de ansatte på NOVO. Som den nye lov om bedriftssundhedstjeneste ser ud, bliver lægen ansat af sikkerhedsudvalgene på virksomheden, men det bliver det ikke stort bedre af, idet det også er arbejdsgiverne, der har det afgørende ord i de udvalg. Det er derfor nødvendigt at kæmpe for at bedriftslæger ansættes og fyres af arbejderne på virk-

somheden efter samme princip som sikkerheds- og tillidsrepræsentanter vælges, hvis man vil undgå, at lægen blot bliver arbejdsgiverens betalte lakaj.

Læger, der ikke ønsker at blive lakajer, må arbejde for at deres viden kommer arbej-

derne til gode ved at samarbejde med arbejderne og deres organisationer på virksomhederne og ved at lægerne prøver at få oplysninger frem i offentligheden om, hvordan helbredsundersøgelser kan misbruges i den nuværende arbejdsmiljølovgivning.

sidste århundredes slaveherrer mødte op på markedspladsen og tog selv slaverne i øjesyn, inden de bød på varen. Skal vore dages industriherrer have en læge med på råd, når de skal bedømme, om en arbejder er værd at ansætte på virksomheden? Er det perspektivet for bedriftssundhedstjenesten?

[illegible]

Solidaritet med der

□□ Er Polen og resten af Østeuropa socialistisk? - Hvad er Sovjets rolle i forhold til Østeuropa? - Hvilke privilegier har partimedlemmer i Polen? - Hvilke vilkår lever den polske arbejder, bonde og student under? - Hvad kæmper oppositionen i Polen for, og hvilke problemer møder den? Disse og en række andre spørgsmål kommer »Polens-gruppen« ind på i dette interview.

□ Hvem er I?

— Vi er 6 russiskstuderende ved Københavns Universitet, som mødtes omkring fagpolitiske problemer for ca. 2 år siden. Men da arbejdet med fagkritik var mere eller mindre håbløst på Slavisk Institut, blev vi enige om at bruge vor energi på en anden måde og tackle problemerne fra en anden vinkel. Vi besluttede at tage til Polen og finde ud af, hvad den polske opposition var for en størrelse. Formålet var at få stablet et solidaritetsarbejde i Danmark på benene. Efter vi er kommet hjem, har vi foreløbig skrevet artikler om oppositionen i Studenterbladet og i Politisk Revy, og vi har fremsat en støtteresolution i Fællesrådet i København for nogle bortviste polske studerende i Wrocław, der lavede oppositionelt arbejde. Det, vi satser på, er at skabe en bevidsthed omkring østeuropæiske forhold — og så har vi selvfølgelig håb om, at det kan få en tilbagevirkende effekt på Slavisk Institut, for der burde den faglige diskussion jo egentlig starte.

□ Hvad er så den polske opposition for en størrelse?

— Oppositionen er organiseret under paraplyorganisationen KSS KOR (Komiteen for samfundets selvforsvar, bedre kendt under sit oprindelige navn KOR, komiteen til arbejderforsvar). Den er udviklet efter de store arbejderopstande i 1976. Herunder findes studentergrupper, bondegrupper, arbejderorganis-

ringer, boliggrupper og sundhedsmiddel- og lægegrupper. Der er tale om en række autonome grupper, der koordineres men ikke ledes af KOR. Det er også nødvendigt i Polen: Havde man en central organisering, kunne man meget hurtigt knalde lederne og dermed udslette oppositionen. KOR's opgave har været at sætte initiativer igang omkring sig selv for at støtte grupperne. Der er oprettet forlag og juridiske grupper. Men disse støttegrupper er også autonome. Den decentrale opbygning, de har, er dels også led i en mere bevidst strategi fra deres side, for det samfund, de arbejder henimod, skal have den basis. Det bunder i deres erfaringer med østeuropæisk socialismeopfattelse og leninistisk partiopfattelse. Den stærke decentrale organisering er nødvendig for at sikre sig imod, at resultatet ikke blot bliver, at en anden totalitært indstillet gruppe kommer til magten.

Manglende organiseringsfrihed

Hvordan er de forskellige gruppers vilkår i Polen?

— Det gennemgående i vilkårene for alle grupper er den manglende organiseringsfrihed. F.eks. kan arbejderne ikke formulere et alternativ til de officielle fagforeninger, hvis rolle er at varetage partiets ønsker om at overholde planerne og hæve produktionen. De får derfor en undertrykkende funktion overfor

arbejderne: tariffastsættelse, tilsyn med arbejdsdisciplinen, og man lader hånt om arbejderbeskyttelseslove (der er fagforeningernes kompetenceområde), hvis de ikke falder i hak med ønsket om større produktivitet. F.eks. er den gennemsnitlige levealder i et stort stålværk lige uden for Krakow for en arbejder 40 år. Og hos minearbejderne i Schlesien, hvor man har sat tempoet op som følge af energimangel, strejker man i øjeblikket, fordi flere miner er brudt sammen, og flere arbejdere er blevet dræbt. I Polen findes der også både skifteholdsarbejde, akkordarbejde og differentierede lønsystemer.

Statslig prispolitik

De polske bønder har stærke traditioner for at organisere sig i landsbykommunefællesskaber, men det har man forsøgt ødelagt lige siden krigen. Staten fastsætter prisen på landbrugsprodukterne, og den statslige prispolitik er hverken til fordel for bønderne eller for arbejderne. Arbejderne skal købe fødevarerne meget dyrt, og bønderne får ikke profitten. Den går til staten. Samtidig kommer de bedste produkter slet ikke polakkerne til gode — de går til eksport. Resultatet er et meget stort sort marked for kød, især. På grund af de dårlige vilkår arbejder mange bønder tillige i industrien, og dette har givet en udpræget solidaritet, hvor bønder bakker op om arbejdskampe med levevilkårstrejker.

For studenterne gør de samme vilkår sig gældende. Universiteterne er styrede af partiet. Man har som student ikke nogen indflydelse på egne studier eller på sociale forhold.

Partiets privilegier

I det hele taget er der store

Polensgruppens bulletins forskellige på bladet f. Adressen i K. Bladet tikkene. (1979).

Kommentar

Østeuropa — en sort plet på verdenskortet?

»Hvad er den sikreste måde at begå selvmord på?«
»Det er at springe i kløften mellem partiet og folket.«
(Polsk gåde).

I tre numre af Studenterbladet i efteråret har der raset en heftig debat om forholdene i Polen under den »virkelige socialisme« og karakteren af den polske opposition.

Ifølge KommS (DKP's studenterorganisation) blev studenten Pyjas, aktiv i den polske opposition KOR og myrdet af sikkerhedspolitiet, »fundet under mystiske omstændigheder og med en alko-

holpromille på 2,6«. KommS fortsætter: »i Polen eksisterer der i modsætning til de 5's (de russiskstuderende fra interviewet på denne side), anti-kommunistiske vrangbillede vidtgående sociale økonomiske og politiske rettigheder for de studerende«. Det betyder i KommS's øjne, »at studenterbevægelsen og venstrefløjens må afvise at gå med på CIA's og Pentagons kampag-

ne mod de socialistiske lande«.

Pyjas var altså en upålidelig drukkenbolt og i Polen har de studerende det fint-fint. Hvis du tvivler herpå lider du af et antikommunistisk vrangbillede og støtter derved CIA og Pentagon:

»Støtte til »oppositionen« har intet med kritisk studiearbejde og solidaritet at gøre, men det betyder derimod at gå imperialismens og antikommunismens ærinde«. (Alle citater fra Studenterbladet nr. 3, 2. nov. 79, side 15).

— Ja, når argumentationen er

svag, så skal stemmen hæves!

Folk, der tillader sig at forholde sig selvstændigt og kritisk til østlandene kan (endnu da) nøjes med beskyldninger om at gå CIA's ærinde. Men i Sovjet, Østeuropa og senest Afghanistan anvendes overfor »CIA-agenter«: Mord, vilkårlige husarrest og fængslinger, hyppigt med tortur, berufsverbot, interneringer i arbejdslejr eller indlæggelser på institutioner for psykiske lidelser. Skulle utilfredsheden slå ud i større målestok er Østeuropas historie siden 45 rig på erfaringer med sikkerhedspolitik og militærmagt, som tilsidesætter fundamentale demokratiske rettigheder og national selvbestemmelsesret efter Sovjets forgodtbefindende.

Blot tendenser til at løse Sovjets jerngreb bliver ikke tolereret. Derfor er fredelige strejker og demonstrationer i Polen blevet slået ned med hård hånd i 1956, 1970 og 1976.

Derfor har Sovjet invaderet Ungarn i 1956 og Tjekkosllovakiet i 1968. Derfor har Sovjet udstationeret mange tusinde sovjetiske soldater i de østeuropæiske lande.

De 5 russiskstuderende har ret i, at venstrefløjens gør sig utroværdig ved ikke at tage afstand fra samfundsformen i Sovjet og Østeuropa. Og det er rigtigt at kritisere venstrefløjens for at behandle Østeuropa som en sort plet på landkortet, som der ikke indtil videre har været den store inter-

esse for at beskæftige sig med.

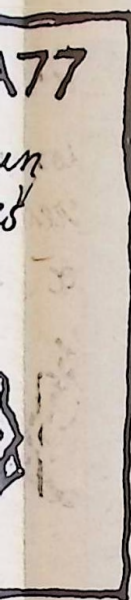
Jo mere reel og konkret viden der kommer frem, jo mere overbevises man om at østlandene ikke har det fjerneste med socialisme at skaffe.

Statsejendom af de væsentlige sektorer af økonomien kan ikke alene berettige til betegnelsen socialisme. For hvem styrer staten?

Hvis arbejdere, bønder og studenter ikke åbent kan øve kritik af og kontrol med stat og parti gennem selvstændige og demokratiske organisationer, men ligefrem hindres heri, så må magten ligge andetsteds.

De historiske erfaringer med de kommunistiske partiers udvikling i Sovjet og Østeuropa kan forståeligt nok

Den polske opposition

gruppen hører under: Bladet Socialistisk Østeuropet, der redigeres af socialister med tilknytning til de dele af den danske venstrefløj. 1 års abonnement fås ved indbetaling af 35 kr. på postgiro 7 32 99 62. Der: Nørre Farimagsgade 52, st., 1364 København N. Det kan også købes i lassesalg, bl.a. i Oktober Bogbutik. (Illustrationen er hentet fra bladets nr. 5, august 1977)

uligheder i det polske samfund, der kommer til udtryk ved privilegier. Ledende indenfor partiet kan leve i luksuslejligheder, have store sommerboliger og ret til særlige hospitaler. Det er også partimedlemmer, der har de ledende poster indenfor statsapparat og industri. Det er selvfølgelig en politisk måde at købe folk på, for vil man have det lidt bedre eller avancere må man indgå i partiet. Partiets råderet over produktionsapparatet betyder, at det i hvert fald ikke er folket, der får del i de profiler, de selv skaber.

Forfølgelse

For at illustrere oppositionens vilkår kan vi nævne nogle eksempler på den forfølgelse, der foregår. For ikke ret længe siden havde man f.eks. fået nys om, at der ville blive afholdt en demonstration. Så tog man alle kendte folk og spærrede dem inde under husundersøgelser i 48 timer omkring demonstrationen. Det samme skete ved den nyligt afholdte partikongres. Som oppositionel er det svært eller umuligt at få eller bevare jobs eller studiepladser. Man kan også nægte folk at få det pas, de ellers ifølge grundloven har ret til. KOR har udgivet noget materiale, der viser, at fængslinger tit er ensbetydende med tærsk, og det er også forferdeligt psykisk nedbrydende. Alle dem, vi besøgte, havde siddet fængslet kortere eller længere tid. De samme overgreb kan ramme de oppositionelles familier. Der er også mange eksempler på, at der bliver engageret provokatører og ballademagere til at splitte oppositionens møder.

Kamp for ytringsfrihed

Det, oppositionen i første om-

gang må koncentrere sin energi om, er kampen for retten til sin egen eksistens. Retten til at ytre sig frit er formelt en grundlovssikret ret i Polen. Oppositionen er da heller ikke ulovlig men forfølges som sagt på anden måde. Derfor er det forkert, når man i vesten »griner af«, at man til at begynde med forsøger at sikre reel ytringsfrihed — for det er jo forudsætningen for overhovedet at komme videre. Oppositionen er idag nødt til at ytre sig i illegale blade. Ytrings- og forsamlingsfriheden er ligesom grundstenen til at komme videre.

Big Brother's watching You!

Men den polske opposition havde også gjort sig nogle tanker om, hvor meget de kunne tillade sig uden, at Sovjet greb ind. Oppositionens dilemma bliver at holde en balancegang. På den ene side søger man at kanalisere modstanden ind i nogle mere stabile organiseringer. På den anden side skal man passe på, at det ikke ender i åbent oprør, før man har sikret sig lignende stærke bevægelser i andre østlande, eller man får en socialistisk omvæltning i veste, man kan hægte sig på.

Oppositionen har været meget involveret i Charta 77-bevægelsen. Og man har budt sådan noget som Carters menneskerettighedskampagne og de eurokommunistiske partiers kritik af de manglende menneskerettigheder velkommen. Det skal ses ud fra, at man ønsker at skabe et så stort pres som muligt, plus at oppositionen ikke åbent kan eller vil sige, at den er socialistisk, eftersom man satser på en meget bred opposition — nærmest en folkefrontsstrategi — som naturligvis efter en omvæltning vil dele sig i 17 partier og meninger.

Sovjets interesser

□ *Hvad er Sovjets interesse i Polen?*

Vi havde diskussioner med oppositionen i Polen om den sovjetiske undertrykkelse var politisk eller økonomisk. De mener, at den primært er ideologisk, hvor vi mener, at Sovjets interesser grundlæggende er økonomiske. Et godt eksempel er, at der opføres et stålværk og opbygges en hel by et sted i Polen, selv om Polen ikke har malm selv. Så lægger man et jernbanespor med den sovjetiske skinnebredde direkte fra fabrikken til Sovjet. Polen ser ikke skyggen af noget som helst.

Marionetregering siden 1945?

Sovjet har lige fra starten søgt deres eget system overført til Polen uden at tage hensyn til specielle polske forhold. Derfor mener vi også, at der aldrig har været tale om nogen socialisme i Polen, eftersom socialismen har været på retur i Sovjet lige siden 1917. Dette skal primært ses i sammenhæng med, at man overtog kapitalismens produktionsmidler og producerede videre på de samme præmisser og sagde, at det var tilstrækkeligt, hvis blot ejendomsretten til produktionsmidlerne var ændret. Man slægtede også hurtigt arbejderadene, og bolsjevik-partiet tildrog sig hurtigt hele magten.

Også i Polen var der arbejdsderråd op til 1948 som en opfølgning af organiseringen under krigen, men efterhånden blev de forbudt, omend de genopstod i '56, da Gomulka kom til magten. Gomulka blev dog hurtigt tvunget til at forbyde dem igen. I 1948 lykkedes det også Sovjet at udslutte det nationale polske kommunistparti, da man arresterede de ledende polske

kommunister (bl.a. Gomulka) med den officielle anklage, at de førte en uafhængig kurs i forhold til Sovjet.

Antikommunisme?

□ *I forsøger at påvirke den danske venstrefløj - hvorfor?* DKP skiller sig naturligvis ud, eftersom de går ud fra, at systemet i Sovjet og østlandene er socialistisk, og enhver kritisk holdning til det bliver stemplet som antikommunisme. Det gjorde Komms'ere også, da vi fremsatte resolutionen i Fællesrådet. Det tager vi nu helt roligt, eftersom vi hverken opfatter Polen som socialistisk eller kommunistisk.

Nødvendig kritik

Vi forsøger snarere at påvirke den såkaldt udogmatiske venstrefløj, fordi man ikke her forholder sig til de konkrete forhold i østlandene. Det gør man bl.a. ikke, fordi man ikke ved, hvad man skal stille op med de der samfund teoretisk. Vi mener, man må gøre op med forestillingen om, at østlandene overhovedet skulle indeholde noget, der nærmer sig socialisme. Det er fantastisk vigtigt også for den socialistiske kamp i Danmark, for alle andre folk end venstrefløjen kan sgu' godt se, at det ikke er noget eftertragtelssværdigt at leve under den samfundsform. Derfor gør den del af venstrefløjen sig utro værdig ved ikke at sige, at de er imod de samfund, fordi de ikke er socialistiske. Venstrefløjen i Danmark er nok også for tilbøjelig til at lade hånt om kampen for de demokratiske rettigheder.

Men vi mener også, at noget af forklaringen er, at det formentlig ville give nogle fantastiske brud i de fleste venstrefløjsgropper, hvis man fører diskussionerne om demokrati og socialisme helt igennem.

føre til, at man mener at et parti som sådan er uanvendeligt.

Vi er uenige i denne opfattelse. Decentrale organisationsformer som arbejdsråd på fabrikkerne, frie fagforeninger og andre masseorganiseringer er nødvendige og rigtige og bør fungere demokratisk under socialismen uden frygt for repressalier.

Men arbejdsråd er kun en organisationsform, og hermed er intet sagt om de mange politiske opfattelser, som kan og skal eksistere i de folkelige organer.

Vi mener at et politisk ledende parti er en nødvendighed både i forhold til revolutionens og socialismens heldige gennemførelse. Det springende punkt ligger i at

opnå en vekselvirkning mellem partiet og de folkelige organer.

Det er denne dialektik som ikke blev udviklet i Sovjet, hvor partiet handlede på vegne af arbejdere, bønder og studenter. Og hvor ledende, privilegerede bureaukrater i parti, stat og militær kunne tilrane sig magten som en ny herskende klasse.

En ny samfundsformation er opstået — klart forskellig fra de vestlige kapitalistiske samfund. Her er ingen enkelte kapitalister, der udbytter arbejderne på de enkelte fabrikker. Det centrale apparat, bestående af parti- og statsbureaukrater disponerer over det samlede merprodukt gennem de statsligt fastsatte planmål, som ingen folkelige

instanser har indflydelse på. Tværtimod er fagforeningerne redskaber i at sætte planmålene ud i livet.

Men vi finder det afgjort vigtigt at diskutere de historiske erfaringer for at finde ud af, hvorfor og hvordan det gik galt i Sovjet og Østeuropa.

I vore dage kan man ved selvsyn vurdere den »virkeligegjorte socialisme«. Man skal faktisk være DKP'er på en veltillægtet propagandatur med Folketurist for ikke at opdage den udbredte korruption, prostitution, arbejdsløshed og alkoholisme.

Venstrefløjens søgelys må rettes mod den formørkede plet på verdenskortet. Væsentlige diskussioner og et sejt arbejde ligger forude. Der må laves konkret solidaritets-

og offentlighedsarbejde. Side-løbende må udvikles fornyede studier af forholdene i og mellem Sovjet og Østeuropa, som de har udformet sig i dette århundrede.

Og der er nok at tage fat på. Vi kan her kun nævne nogle af de mange spørgsmål, der kan diskuteres. Hvorledes skal det fortolkes, at Sovjet på Jalta- og Potsdamkonferencerne i 44-45 indgik en studehandel med USA om verdens opdeling?

Som bekendt optød jerntæppet ved at vestmagterne og Sovjet lod hærene stå og delte områderne imellem sig i indflydelsessfærer i nøje overensstemmelse med de daværende styrkeforhold.

Var det ikke sådan at Sovjet fik tildelt Østeuropa

mod at Sovjet til gengæld overlod Kina til USA — et område USA var langt mere interesseret i?

Var Sovjets interesser i Østeuropa udelukkende sikkerhedspolitiske, det vil sige defensivt bestemte, eller led Sovjet allerede dengang af stormagtsambitioner om politisk og økonomisk dominans?

Kan man acceptere revolutioner »fra oven«, eller måske rettere udefra importerede?

Hvorledes skal man vurdere den omformningsproces, som de tilbagestående, halvfeudale østeuropæiske samfund gennemgik i tiden efter 2. verdenskrig?

For industrialiseringen og jordreformerne medførte faktisk store forbedringer for den almindelige befolkning.

Her må inddrages spørgsmålet om den påtvungne/ukritisk overtagende efterligning af den udviklingsmodel Sovjet selv fulgte i 30'erne med ensidig satsning på sværindustrien. Fører industrialisering og reformer nødvendigvis til socialisme, frihed og uafhængighed?

Hvad er det egentlige indhold i den såkaldte socialistiske arbejdsdeling i Comecon?

Spørgsmål presser sig på for at finde forklaringer. Et omfattende spindelvæv af historieforskningskninger må ryddes til side og DKP's hidtidige monopol på at udlægge den eviggyldige sandhed om den »virkeligegjorte socialisme« må brydes.

Redaktionen.

Ivan — go home!

□□ Ved indgangen til 1980'erne er endnu et af verdens små lande blevet offer for supermagtsrivaliseringen mellem USA og Sovjet. Afghanistan er idag besat af henimod 100.000 sovjetiske soldater med moderne våbenudstyr. Den omfattende modstandskamp har svære betingelser.

Det har længe ulmet i Afghanistan. I 70'erne afløstes den ene paladsrevolution af den næste, efter monarkiet var blevet styrket ved et kup i 1973.

Hvorfor er Sovjet i Afghanistan?

Afghanistans placering med grænser til såvel Iran, Pakistan, Sovjet som Kina gør landet til et vigtigt militært holdepunkt i supermagternes rivalisering om verdensherredømme. Fra Afghanistan har Sovjet fået gode muligheder for at vinde yderligere frem især gennem Baluchistan og nå frem til Det indiske Ocean og dermed til store dele af vestens forsyningsveje. Det har også betydning for adgangen til hele det olierige Mellemøsten. Med kontrol over Ethiopia, Sydyemen og nu Afghanistan ser det ud til at Sovjet er i færd med en omkredsning af dette vitale olieområde.

Når Sovjet nu har valgt at erstatte en årelang dominans over Afghanistan med en åben besættelse må en del af baggrunden naturligvis søges i amerikansk infiltration, såvel som frygt for en islamisk »revolution«, der formentlig ville medføre en mere uafhængig kurs overfor begge supermagter. F.eks. har Iran lukket for naturgastilførslen til Sovjet efter den islamiske magtovertagelse.

Imperialistisk politik

Sovjet har også store økonomiske interesser i Afghanistan. Næsten 40% af landets eksport går til Sovjet og be-

står næsten udelukkende af råvarer. Landet er blevet fastholdt på et lavt udviklingsstadium af Sovjet, der i mange år har foretaget kapitalinvesteringer netop i den afghanske råvareproduktion og i det afghanske transportnet for at sikre sig billige tilførsler til verdensmarkedspriser. F.eks. udgør naturgas 20% af den afghanske eksport. Det hele eksporteres til Sovjet til en pris, der kun udgør 1/3 af den pris Sovjet selv tager for leverancer af naturgas til Vesteuropa.

Breznev-doktrinen

Sovjet og dets hjemlige talerør; DKP, påstår hårdnakket, at invasionen er sket for at støtte den afghanske »revolution« og regeringens reformpolitik. Logikken bagved dette er den såkaldte »Breznev-doktrin« fra Tjekkoslovakiet i 68 om de socialistiske landes »begrænsede suverænitet« og om Sovjets ret til at forsvare socialismen i et andet land udefra, hvis Sovjet finder, at den bliver truet. Hvad enten det kaldes hjælp eller ej, så er dette i realiteten imperialisme. For hvem har defineret, hvem der skal hjælpes? I hvert fald ikke det afghanske folk selv.

Siden 1973 hvor det afghanske kongedømme blev afløst af en republik ved et kup støttet af sovjetiske rådgivere,

har regeringen i Kabul forsøgt at gennemføre moderniseringer og reformer. Både i 78 og 79 skete der nye sovjet-inspirerede kup. Sandheden om den afghanske »revolution« er rammende blevet betegnet således af en islamisk leder: »Russerne har lavet en kunstig revolution, som ikke har rødder i befolkningen«. Men »revolutionen« har til gengæld betydet, at Sovjet til stadighed har kunnet stramme den politiske og økonomiske kontrol med landet.

Den afghanske modstandskamp

For at forsvare den nationale selvbestemmelsesret har brede dele af det afghanske folk nu sat sig til modværge overfor den sovjetiske invasion.

Alle progressive kræfter må forenes om kravet: Sovjet ud af Afghanistan. Det afghanske folks nationale selvbestemmelse er en første forudsætning for, at det engang kan gennemføre en ægte socialisme og gøre op med guds ejere og reaktionær muslimsk ideologi.

Boykot OL i Moskva!

USA har krævet boykot af OL i Moskva. Bl.a. USA's krig i Vietnam har vist, at denne supermagts »forsvar« for små nationers frihed kun kan opfattes som hyckeri.

Alligevel må en boykot af olympiaden støttes kraftigt. Den vigtigste grund er, at olympiaden er en politisk begivenhed. Den vil blive udnyttet som et reklamefrem-

stød for Kremls politik såvel overfor resten af verden som overfor det sovjetiske folk. Hitlers brug af olympiaden i

1936 er et skræmmende eksempel på, hvordan en krigsforberedende magt kan udnytte OL. OL 80 i Moskva vil

blive brugt som reklame for det styre, der har overfaldet af Afghanistan på sin samvittighed.

Efter Sovjets besættelse af Afghanistan har der været arrangeret en række demonstrationer. Her er det »Afghanistan-komiteen«, der er stiftet på initiativ af tyrkere og pakistaneere i Danmark, som afholdt demonstration i København den 12. januar.

Helseteam til PLO

□□ Den danske Palæstinakomite sender 1. marts et helseteam til Libanon. Helseteamet består af to læger og en sygeplejerske og de skal arbejde i tre måneder i en af PLO's klinikker i en palæstinensisk flygtningelejr i Libanon.

Palæstinakomiteen i Norge har siden 1977 hver tredje måned sendt helseteamer til klinikker i Libanon. 1. marts sender Den danske Palæstinakomite for første gang et team afsted.

Helseteamets arbejde

Helseteamets arbejde på klinikken består i at behandle infektionssygdomme hos landsbyens beboere, hyppigt bronkitis, blærebetændelse og di-

arre. De skal behandle snitsår og hundebid og prøve om de kan rette op på den fejl- og underernæring, som mange af børnene lider under. Desuden trænger mange til behandling for orm, og der kommer også sårede fedayens ind, som skal køres med ambulance til hospital for at kunne blive behandlet kirurgisk.

Forebyggelse

Helseteamet skal også med-

virke til, at der på lidt længere sigt kan laves forbedringer af de dårlige kloak-, toilet- og vandforsyningsforhold. Desuden skal helseteamet rundt til de omkring liggende landsbyer for at gøre en indsats, hvor der ikke findes læger og sygeplejersker.

Kontakt til PLO

Hver 14. dag skal helseteamet til Beirut for at holde møder med PLO og besøge blandt andet kvindeunionen og PLO's Røde Halvmåne, som er den organisation, der samler ind til hunamitær hjælp. Igennem dette arbejde kan helseteamet få et meget fint indblik i PLO's politik og ak-

tiviteter, og det kan styrke solidariteten mellem det danske og det palæstinensiske folk. Når helseteamet kommer tilbage til Danmark skal de lave noget oplysningsarbejde for at flere kommer til at

kende til forholdene omkring det palæstinensiske spørgsmål.

Støt økonomisk

Det koster 18.000 kr. at sende helseteamet afsted. Palæsti-

nakomiteen har derfor startet en indsamling, og den har afholdt loppemarked, offentlige møder og solgt mærkater. Indsamlingen er gået fint, men bidrag er stadig meget velkomne. På længere sigt er det nemlig meningen at den danske Palæstinakomite skal stå for en klinik i Libanon og sende helseteamer derned hver tredje måned.

Penge sendes til Den danske Palæstinakomite, giro 6 41 97 63, og mærker kan købes hos Oktoberbogbutikkerne. Sygehjælpernes fagforening i København har allerede bevilget 5.000 kr. Det er et godt eksempel på konkret solidaritet. Tag det op i din fagforening eller studieorganisation. Hvis man ønsker mere information udgiver Palæstinakomiteen »Frit Palæstina«, pris 20 kr. for et abonnement på 4 numre.

Biokemi- sagen i Århus

□□ De medicinstuderende i Århus har haft besat Biokemisk Institut for at få pensumreduktioner og lavere dumpeprocenter. Besættelsen har vist sig at være en metode, der giver resultater.

Igennem flere år har Biokemisk Institut i Århus ligesom mange andre institutter forsøgt at få flere bevillinger ved at skruke eksamenskravene og pensum op. Dumpeprocenterne er steget støt og resultatet er blevet at 1. Del A på medicinstudiet efterhånden tager 1½ til 2 år at gennemføre, selv om det er normeret til et år.

Teoretiske fag vokser

De medicinstuderende har været meget utilfredse med at et fag som biokemi på denne måde har tiltaget sig stadig større plads i studieforløbet. De studerendes krav har gennem flere år været at fag som social- og arbejdsmedicin skulle opprioriteres, og at undervisningen skulle have mere forbindelse med den praksis, man får som færdig læge. Men studenternes krav er blevet syltet i de styrende organer. Og udviklingen er tværtimod gået den modsatte vej, sådan at det har været de teoretiske fag, der har skruet kravene i vejret og derigennem krævet mere af studenternes tid og kræfter. Med besættelsen af Biokemisk Institut har studenterne forsøgt at sætte en stopper for denne udvikling.

Aktionen gav resultater

Aktionen har haft meget bred opbakning blandt de studerende, og den har fået god presseomtale. Resultaterne er da heller ikke udeblevet: Ved juleeksamen var dumpeprocenten sunket betragteligt.

Aktionsforløbet har ikke været ganske fredeligt. Forud er gået en masse tovtrekkeri, der bare er endt med at biokemikerne langsomt har strammet kravene. Under besættelsen er studenterne blevet truet med at eksamen ville blive aflyst, og rektor for Århus Universitet udtalte, at studerende, der fremtidig deltog i den slags aktioner vil blive smidt ud af Universitetet. Ingen af truslerne er der dog gjort alvor af.

SU-træf i april?

fortsat fra side 2

kårene som et fælles problem, som krævenfolks kamp. I aktiviteterne skulle det være muligt at udjævne de meget store niveauforskelle mellem de uddannelsessteder, som i flere år har diskuteret SU-

spørgsmålet og de steder, hvor intet er sket.

I den forbindelse er det vigtigt, at SU-træffene ikke udarter til en udstilling af hele det kapitalistiske uddannelsessystems elendigheder og at

diskussionerne ikke forgår på et niveau, hvor kun de universitetsstuderende kan være med.

Diskussionerne må være konkrete og munde ud i over-

vejelser om konkrete handlingsanvisninger.

Man kan pege på, at det bliver nødvendigt at diskutere hele SU-kampen fremtid: Hvordan er mulighederne for at optrappe kampen indtil det

Kender du Axel Nielsen?

□□ Måske gør du. Han er ellers en opdigtet person. - En af de typer som Hans Scherfig spidder med sin spidse pen i »Det forsømte Forår«. Men selv om han er en karikatur, kender vi ham vist allesammen mere eller mindre - en type, som vi sikkert vil komme til at møde oftere i fremtiden. Hør blot:

Hans far var en god håndværksmester, som var i stand til at lade sin søn få en god uddannelse. Axels små lege-kammerater i gården var arbejderbørn. At der var en klasseforskel viste sig først, da børnene skulle i skole. Kammeraterne kom i kommuneskole. Axel kom i betalings-skole. Og så var grænsen trukket imellem de. I 12 år var han skoleelev. Og han var flink og flittig i skolen og blev rost og gjorde sine forældre ære... og opnåede til sidst at få skolens flidspørmie.

Men Scherfig fortæller også, hvordan Axel Nielsen opnåede alt dette: »For Axel Nielsen er der ikke noget nyt i bøgerne. Han har studeret dem flittigt i sommerferiens seks uger, og han har vundet et forspring for de andre, som vil gøre det lettere for ham at hævde sin plads... Der er mange bøger, man gerne ville læse, men det går ikke an. Det ville fortrænge det stof, som skal huskes. Der er ikke råd til private interesser og privat, videbegærlighed. Det ved Axel Nielsen. Han kan endnu holde sin plads, men han tør aldrig læse i en bog, som ikke er en skolebog. Han tør aldrig kigge i en avis. For sin dannelsesskyld må han være uvidende om menneskers forhold og problemer og tanker«.

Det går ham også efter fortjeneste: »Og Axel Nielsen, som nu vil få skolens flidspørmie. Han har ærlig fortjent den, for han har i sandhed været flittig og aldrig forsømt en skoledag. Og han ved måske ikke, hvad han ellers har forsømt«.

Så mon ikke vi alligevel alle kender Axel Nilsen. For selv om der er sket fremskridt siden Hans Scherfigs dage, så fremelskes Axel Nielsen-typen stadig af skolen. Og selv om vi nu i en årrække har eksperimenteret med mere solidariske undervisningsformer: Gruppe- og projektarbejde, så er opdragelsen via karakter- og nummersystemet især i gymnasiet ikke blot bibeholdt, men skærpes nu igen. Adgangsbe-

Axel fortsætter sin skolegang:

»For maskineriet går videre. Og skolegangen fortsætter på Universitetet og Studiegården. Møllen maler videre. Man skal påvirkes og formes og dannes meget mere endnu. Professorer og manuduktører arbejder videre med det materiale, som skolen nu har overgivet dem. Og man må huske, at den ene professor vil have et spørgsmål besvaret på en anden måde end hans kolleger. Og professorer er også mennesker, hvis vittigheder man helst ikke skal le ad, og det er gavnligt at stille interesserede spørgsmål efter forelæsningen. Og man må kende professorens politiske anskuelse og tilpasse sig...«.

Men Axel Nielsen, der hævder sig på sine kammeraters bekostning er jo ikke ond fra naturens hånd. Han er blot den perfekte elev, der som voldt ler kan formes til at passe ind i skolens system og ind i det samfundssystem, hvis konkurrenceræs skolen forsøger at lære ham og alle andre at tilpasse sig. »Og man må være glad, hvis ens bedste ven har uheld og får en dårlig karakter. Sindrigt og virkningsfuldt er nummer- og karaktersystemet, beregnet på at udvikle de egenskaber, som vil være af værdi i samfundslivet«.

Så mon ikke vi alligevel alle kender Axel Nilsen. For selv om der er sket fremskridt siden Hans Scherfigs dage, så fremelskes Axel Nielsen-typen stadig af skolen.

Og selv om vi nu i en årrække har eksperimenteret med mere solidariske undervisningsformer: Gruppe- og projektarbejde, så er opdragelsen via karakter- og nummersystemet især i gymnasiet ikke blot bibeholdt, men skærpes nu igen. Adgangsbe-

Og efterhånden vil statsmagten forsøge at gennemføre kortere videregående uddan-

nelser for de fleste (se U90). Det er uddannelser med mange eksaminer, men hvor kreativitet, kritik og selvstændighed er uønsket, hvor der i allerhøjeste grad bliver brug for Axel Nielsens egenskaber: Flid og tilpasningsevne.

Men Axel Nielsen er også på andre punkter en type, der bliver stadig mere brug for i vort samfund, hvis kapitalismen fortsat skal kunne fungere. Typen, der aldrig tør kigge i en avis, den, der ikke har »tid til« at læse en løbeseddel om, hvorfor han bør kræve mere rimelige levevilkår. Den, der forlanger undervisningen opretholdt, når kammeraterne mener, at det er nødvendigt at lave punktbesættelser eller debatdage for at imødegå statens nedskæringspolitik.

Axel Nielsen-typen er også den, der aldrig opdager, at han lærer, hvad der er i den herskende classes interesse. Eller sagt på en anden måde, den der aldrig ser, at han kunne bruge sin viden og sin uddannelse i de udbyttedes interesse, til gavn for arbejderklassen og de undertrykte i den tredje verden.

Axel Nielsen'erne er ikke født onde eller egoistiske. Men viljen til at træde på selv sin bedste ven for at hævde sig er omhyggeligt blevet opelsket i dem. Konkurrencesamfundet har måske brug for typen, men de studerende som gruppe har ikke brug for den tempoopskruning og den konkurrencementaltet, de fremmer.

Vi kender Axel Nielsen både fra timerne og fra debatterne på vores fag. Vi ved, at Axel Nielsen kun er solidarisk med sig selv, og den solidaritet, der kunne findes blandt de studerende, må vi ikke lade ham ødelægge. Vi må dels bekæmpe de undervisningsformer og den statslige politik, der fremelsker typen, men også Axel Nielsen skal have besked, selv om han blot er et produkt af det omgivende samfund.

— Besked om, at han ikke skal bryde sig om at være skruet, når et flertal ønsker undervisningsboykot. — Besked om at slappe lidt af med albuendssavene, så også andre end han selv får noget ud af undervisningen.

Måske kunne han så selv finde ud af, hvad det er, »han ellers har forsømt«.

FRA BIOKEMIKERNES FAMILIEALBUM:

Illustrationen er taget fra bladet: Stud. med. nr. 31.

Følg eksemplet!

Mange steder har de studerende i årevis med skiftende held forsøgt at få ændret studieordningerne ved at komme med reformforslag i de styrende organer. Og mange steder har man oplevet, at reformforslagene er blevet syl-

tet, mens studiestramningerne langsomt er taget til. Biokemisagen i Århus viser, at det kan være nødvendigt og rigtigt at tage krassere metoder i brug, hvis ikke studentinteresser skal blive kvalt i dynger af parlamentarisk bureaukrati.

Køb og læs:

Huslejeboykot
på
kollegierne

Aktuel pjece.
Kan købes i
Oktober bog-
butikkerne.
Prisen er 12
kr.

Fire år til 1984

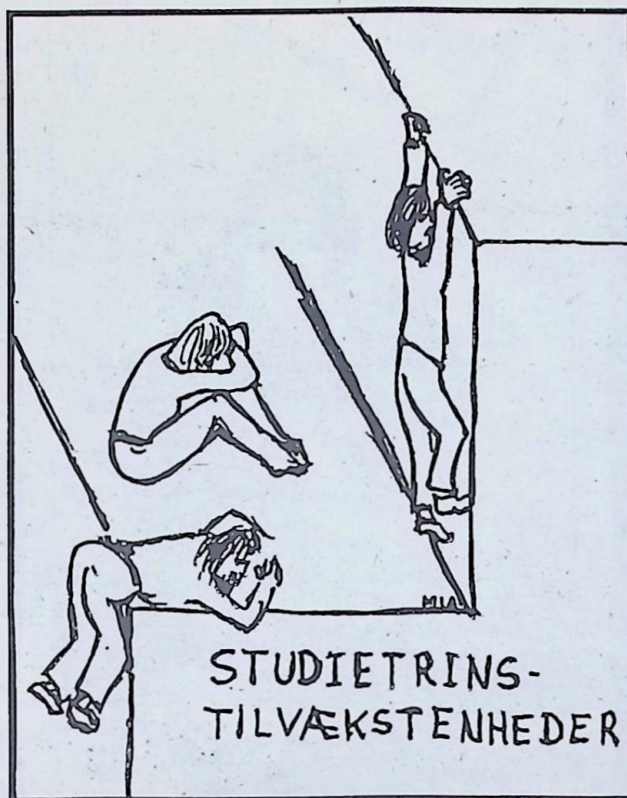
□□ Firserne er begyndt, og inden for uddannelsesområdet kan man godt mærke, at forestillingerne fra George Orwells »1984« er betænkeligt nær ved at blive til virkelighed: Øget statslig styring og kontrol med hver detalje i undervisning og forskning - det er perspektivet for den uddannelsesplanlægning, der tromles igennem i disse år.

Fra 1981 og fremover planlægger undervisningsministeriet, at bevillingerne til universiteterne skal fordeles efter et nyt system: Budgetreformen. Indtil nu har hvert universitet samlet fået tildelt et beløb til fordeling på de forskellige hovedområder. Som en følge af budgetreformen vil det fra 1981 være ministeriet, der fordeler bevillingerne direkte til hovedområderne.

Ministeriet kontrollerer i forvejen optagelsestallene til de enkelte fag gennem adgangsbegrænsningen, så budgetreformen og adgangsbegrænsningen tilsammen vil være ensbetydende med en meget skarp og direkte ministeriel kontrol med udgifterne til uddannelsesinstitutionerne. Til eksempel ville ministeriet udsulte et fag som samfundsfag eftertrykkeligt, hurtig og effektivt, når antallet af optagne studenter kan styres centralt, og når det også er muligt centralt fra at nedskære eventuelt helt fjerne bevillingerne til forskningen.

»Forskningsårsværker« Budgetreformen dikterer også, at forskning og undervisning skal styres særskilt. Som systemet er nu, har hver lærer ret og pligt til både at forske og undervise. Hver lærer må selv bestemme, hvad han eller hun vil forske i. Efter budgetreformen vil ministeriet fordele bevillinger til »forskningsårsværker« direkte til institutterne og instituttrådene skal så fordele »forskningsårsværkerne« blandt lærerne. Dermed bliver den enkelte lærer afhængig af om institutrådet synes om hans/hendes forskningsprojekt, eller om det er muligt at skaffe bevillinger til projektet fra »fremmede rekvirenter« (kontraktforskning). På den måde mister lærere reelt retten til selv at vælge sit forskningsemne, og det vil givetvis meget hurtigt få som konsekvens, at samfundskritisk forskning kvæles. De steder, hvor institutrådenes flertal er reaktionære, risikerer samfundskritiske lærere ikke at få tildelt forskningstid. De få progressive institutråd, der er, har undervisningsministeriet i sin hule hånd, idet ministeriet styrer bevillingerne til forskningsårsværker. Herved fås en indirekte men stærk statslig styring af forskningen. Undervisningen vil også blive betydeligt forringet, hvis der brydes med princippet om, at undervisere også skal forske. Undervisningen vil let sakke bagud i den faglige udvikling og de studerende vil have sværere ved at følge med i, hvad der egentlig foregår indenfor deres fag.

»Studietrinsvækstenheder« Styringen af bevillingerne til undervisningen bliver i budgetreformen systematiseret efter antal studenter pr. lærer - en såkaldt S/L-ratio, som for hvert hovedområde fastsættes af ministeriet. - Ikke udfra hvor mange studenter, der går på det pågældende hovedområde, men udfra hvor mange studenter der består eksaminerne. De studenter, der består eksamen, kaldes studietrinstilvækstenheder, og kun de bliver talt med, når det skal udregnes hvor mange lærere, der skal bevilges penge til. En dummet student giver ingen penge til lærerkræfter på trods af at studenten kan være dummet på grund af mangel på lærerkræfter.

re sigt forringer uddannelsen) for at få flest mulige studietrinstilvækstenheder - og dermed bevillinger til undervisningen. Endelig skal lærernes undervisningsaktiviteter også

består eksaminerne. De studenter, der består eksamen, kaldes studietrinstilvækstenheder, og kun de bliver talt med, når det skal udregnes hvor mange lærere, der skal bevilges penge til. En dummet student giver ingen penge til lærerkræfter på trods af at studenten kan være dummet på grund af mangel på lærerkræfter.

Sanktioner

En sådan ordning vil medføre, at institutterne får en interesse i at få studenterne til at bestå eksamen så hurtigt som muligt. Institutterne får ingen interesse i, at en student bruger et halvt år ekstra på f.eks. at sætte sig ind i stoffet ud fra en kritisk synsvinkel.

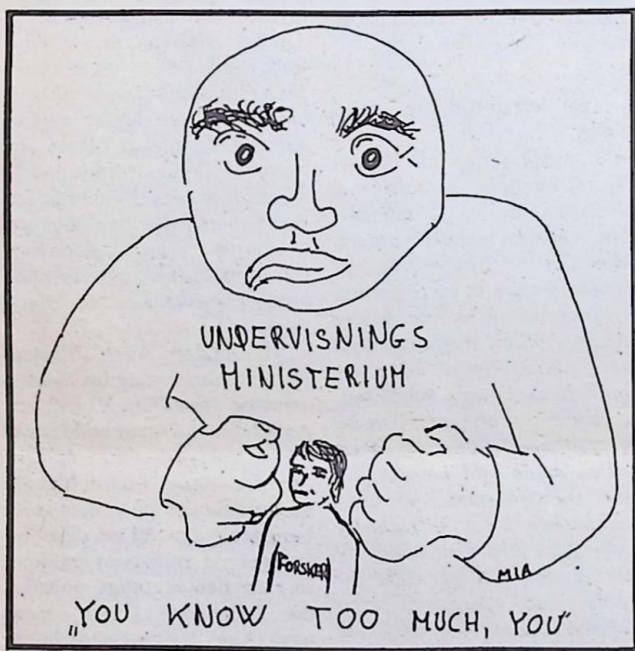
Der vil blive gjort en indsats for at skræmme, lokke eller true studenterne til at bestå eksaminerne til normeret tid. Hvis studietiden overskrides med mere end et halvt år, kan man forudse afstraffelser som fratagelse af SU eller måske endda retten til undervisning. Registreringen af studenternes studietider foretages behændigt pr. EDB på Danmarks Statistik.

En anden udvikling, man kan tænke sig, er, at institutterne sænker eksamenskravene (og dermed på længe-

registreres via Statens Centrale Lønanvisning.

Reformen afvist - ministeriet fremturer

Budgetreformen er blevet afvist af alle universiteterne og af interesseorganisationerne (DSF, AC). Ikke desto mindre har ministeriet tænkt sig, at der skal budgetteres efter budgetreformen i 1981, og har derfor sendt et spørgeskema ud til hovedområderne for at indhente oplysninger til brug for budgetlægningen. Som det fremgår vil budgetreformen få meget vidtgående konsekvenser både indenfor og udenfor universiteterne, og det er derfor vigtigt at den diskuteres både blandt lærere og studenter og i grupper udenfor universitetet, der har haft gavn af den fri forskning. Reformen må afvises, fordi den angriber forskningsfriheden, fordi den indebærer en adskillelse af undervisning og forskning, fordi den griber ind overfor universiteternes ret til selv at lægge budgetterne, fordi den efter al sandsynlighed vil betyde, at der bliver tildelt færre midler til undervisningen. Der må skabes den bredest mulige enhed om en kraftig afvisning af reformen.

☐ Jeg ønsker abonnement på **ARBEJDER AVISEN**
☐ Indtil 1. maj 1980 (34,- kr.)
☐ Indtil 1. okt. 1980 (103,- kr.)
☐ Prøveabonnement: 10 kr. for 6 numre (sæt X)
☐ Sæt kryds, hvis du ønsker avisen tilsendt i kuvert (1,50 kr. ekstra pr. nr.)

Navn: _____
 Gade: _____
 Postnr., by: _____
 Reserveret postvæsenet

BREV

ARBEJDER AVISEN
 Distributionen
 STUDIESTRÆDE 24
 1045 KBH. K.

Postbesørges
 ufranket
 Modtageren
 betaler
 portoen
 405

BOGUDSALG

OKTOBER BOGBUTIKKERNE deltager med følgende udvalg:

- Bogcafeernes Landsudsalg 1980
- Det store danske bogudsalg
- Bøger fra Forlaget Oktober, Norge.
- Stærkt nedsatte bøger og plader fra eget lager.

Kom ind og kig - eller rekvirer kataloger.

OKTOBER BOGBUTIK. Studiestræde 24, 1455 København K., tlf (01) 12 87 97.

OKTOBER BOGBUTIK, Vestergade 64, 8000 Århus C., tlf. (06) 19 84 33.